

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO-606966-X/09/JS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa,

31/10/2009

Pan

DONALD TUSK

Prezes Rady Ministrów

Liebe Hans von Jawie Grewien,

Ogłoszenie przez Światową Organizację Zdrowia fazy pandemicznej nowej grypy A(H1N1) w wystarczającym stopniu uzasadniały moje oczekiwania na uzyskanie pełnej informacji na temat przewidywanych przez Ministerstwo Zdrowia możliwych scenariuszy rozwoju sytuacji epidemicznej nowej grypy w środowisku szkolnym.

W wyniku pogłębionej analizy sytuacji epidemiologicznej pismem z dnia 14 września 2009 roku (kopia w załączeniu), zwróciłem się do Minister Zdrowia o udzielenie szczegółowych informacji uwzględniających nie tylko zawarte w dotychczasowych zaleceniach służb sanitarnych powinności uczniów, rodziców i nauczycieli ale także m.in.:

- 1) zapotrzebowanie na szczepienia,
- 2) zapotrzebowanie na profilaktyczną opiekę lekarską i pielęgnarską,
- 3) zapotrzebowanie na świadczenia lecznicze ambulatoryjne i szpitalne,
- 4) zapotrzebowanie na leki,
- 5) zapotrzebowanie na odpowiedni transport sanitarny,
- 6) zapotrzebowanie na systemy monitorowania.

W istocie, w żadnej z wcześniejszych informacji nie można się było doszukać zadań, które w sytuacji zagrożenia epidemicznego w szkołach i innych placówkach oświatowo wychowawczych Ministerstwo Zdrowia stawia do wykonania przed lekarzami i pielęgniarzami sprawującymi profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami. Krajowy Konsultant ds. Epidemiologii wydając z datą 2009-08-19

„Propozycję zaleceń dla szkół”, skuteczność zapobiegania szerzeniu się zakażeń wirusem nowej grypy wśród uczniów uzależnił głównie od harmonijnej współpracy szkół z lokalną inspekcją sanitarną oraz z rodzicami pomijając wydawałoby się najbardziej w tej kwestii kompetentny personel medyczny. Wg przedstawicieli środowiska pediatrycznego prezentowane powyżej podejście może być interpretowane jako próba przerzucenia wyłącznej odpowiedzialności za bezpieczeństwo zdrowotne uczniów, na samych uczniów, ich rodziców i nauczycieli.

W kontekście zagrożenia pandemicznego pragnę podkreślić, iż w przygotowanej przeze mnie Białej Księdze - raporcie z korespondencji z Ministrami Zdrowia - zawarta jest obszerna dokumentacja niedostatków nadzoru epidemiologicznego, nieprawidłowości w nadzorze i realizacji opieki profilaktycznej nad uczniami, w tym w zakresie szczepień ochronnych, trudności z jakimi borykają się placówki ochrony zdrowia zajmujące się diagnostyką i leczeniem zakażeń i chorób zakaźnych.

W odpowiedzi, Ministerstwo Zdrowia (MZ-MD-073-372-2/WS/09 z 15-10-2009r. - kopia w załączeniu) nie ustosunkowało się podniesionych przeze mnie, ważkich z punktu widzenia praw obywateli do zdrowia, kwestii. Trudno uznać, by oczekiwany od władz państwowych odpowiedzialnych za sektor zdrowia, scenariusz rozwoju sytuacji epidemicznej nowej grypy w środowisku szkolnym sprowadzał się do następujących stwierdzeń Podsekretarza Stanu: „O ile będzie dostępna szczepionka przeciw grypie spowodowanej przez wirusa grypy A/H1N1, rozważone zostanie nałożenie przez Ministra Zdrowia obowiązku szczepień ochronnych na wybrane grupy osób, w tym również - na pracowników ochrony zdrowia oraz dzieci”; „...w związku z dużą bezwzględną liczbą osób chorujących, przewidywać należy wzrost liczby osób wymagających hospitalizacji z powodu powikłań grypy”.

Pojawiają się tu bowiem kolejne, zasadne pytania:

- kiedy przewiduje się, iż dostępna będzie w Polsce szczepionka?
- czy obowiązkowymi, a zatem bezpłatnymi, szczepieniami planuje się objąć wszystkie dzieci, tj. około 8 mln populację?
- w jaki sposób zostaną zabezpieczone miejsca dla dzieci wymagających hospitalizacji skoro powszechnie znane są narastające problemy szpitalnego leczenia pediatrycznego i chorób zakaźnych?

Obszernie opisane w odpowiedzi Ministerstwa Zdrowia regulacje prawne odnośnie do roli inspekcji sanitarnej i organizacji opieki zdrowotnej nad uczniami są znane i nie przynoszą oczekiwanych informacji na temat praktycznej realizacji przez resort tych przepisów. Z dostępnych źródeł, np. z protokołów pokontrolnych NIK odnośnie do opieki profilaktycznej nad uczniami wynika, że stan realizacji zadań

budzi poważne zastrzeżenia. Nadal nie dotarły do mnie, zapowiedziane jeszcze w ubiegłym roku informacje o wynikach konsultacji Ministerstwa z nadzorem krajowym w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego w celu „przeanalizowania przyczyn stwierdzonych nieprawidłowości oraz przedstawienia sposobu i rodzaju działań naprawczych” oraz z Prezesem Narodowego Funduszu Zdrowia w sprawie podjęcia „działań w celu wyjaśnienia przyczyn nieprawidłowości w realizacji szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży, w szczególności u świadczeniodawców w wykazanych w analizie województwach”.

Biorąc po uwagę powyższe, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (jt. Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się z prośbą do Pana Premiera o spowodowanie pilnego i merytorycznego ustosunkowania się Rządowego Centrum Bezpieczeństwa do podniesionych w moim wystąpieniu do Minister Zdrowia kwestii związanych z sytuacją epidemiologiczną grypy A H1N1.

Jednocześnie uprzejmie proszę o udzielenie informacji w sprawie przewidywanego scenariusza rozwoju sytuacji epidemiologicznej grypy na terenach graniczących z Ukrainą i w całej Polsce, a także o planowanych w ramach tych scenariuszy działaniach zapobiegawczych i leczniczych. Wobec niepokojących doniesień medialnych (PAP, TVN 24/Rynek Zdrowia 2009-10-29) odnośnie do wzmożonej liczby zachorowań na grypę na Ukrainie oraz ciężkich, także śmiertelnych powikłań pogrypowych, zapoznałem się z Komunikatem Głównego Inspektoratu Sanitarnego na temat spotkania poświęconemu sytuacji na zachodniej Ukrainie i w rejonach przygranicznych Polski, jakie odbyło się w dniu 29.10. w Rządowym Centrum Bezpieczeństwa. Wg tego komunikatu służby sanitarne monitorują sytuację na terytorium Polski i, w zależności od rozwoju sytuacji epidemiologicznej, podjęte zostaną adekwatne działania przez odpowiednie służby. Będę zobowiązany za uszczegółowienie tych informacji tym bardziej, że do opinii publicznej trafiają doniesienia mogące wzbudzać uzasadnione zaniepokojenie: „Po polskiej stronie nie wprowadzono żadnych obostrzeń związanych z epidemią grypy na zachodniej Ukrainie. Polacy czekają na dyspozycje ze strony Inspektoratu Sanitarnego - informuje TVN24”.

Łukasz Szary
Janusz Holcowski